

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

International Youth Year
1985

Année internationale
de la jeunesse
1985

Važna odločitev

Konzorcija torontske Slovenske države in buenosaireske Smeri v slovensko državo sporočata svojim naročnikom in vsem ostalim prijateljem našega tiska, da sta se združila v eno samo glasilo z imenom Slovenska država. Naš namen je bralcem Smeri zagotoviti stalno kvalitetno čtivo ki jih bo seznanjalo s perečimi problemi slovenske sedanosti in jim kazalo edino možno pot v lepšo bodočnost.

Vsi naši somišljeniki, ki so do sedaj redno prejeli Smer v slovensko državo, bodo odslej naprej po isti poti prejeli Slovensko državo, le s to razliko, da Slovenska država izhaja vsak mesec.

V zvezi z zgoraj omenjeno združitvijo konzorcij sporoča naslednje spremembe:

1) zaradi poenostavljenja dopisov in pošiljk bosta Uredništvo in Uprava (za Argentino) na enem samem naslovu:

Martin Duh
Calle 105 No. 4311
Villa Ballester — Argentina

2. Urednik (in obenem upravnik) za Argentino je g. Martin Duh. G. Anton Šušteršič preneha biti upravnik in nima pravice si kot tak z nikomer dopisovati.

3) Vse dopise, članke iz Argentine, publikacije v zameno ipd. je odslej naprej treba pošiljati na zgoraj navedeno ime (M. Duh) in ne več na naslov g. Anton Šušteršič, kot do sedaj.

Jaltska konferenca in Slovenci

Štiridesetletnici jaltskega sporazuma, simbola tiranije, zaslužnja in genocida.

Že pred jaltsko pogodbo in po njej so bile druge konference. Vrstile so se med drugo svetovno vojno z majhnimi presledki in sicer najprej konferenca v Atlantiku, na ameriški vojni ladji - U. S. S. Augusta, na kateri sta, 14. avgusta 1941 leta predsednik Združene države Amerike Franklin D. Roosevelt in angleški ministerski predsednik Winston S. Churchill, podpisala Atlantsko listino, v kateri sta med drugim poudarila načelo o samoodločbi narodov in da zavezniki ne bodo imeli nobenih teritorialnih zahtev. Stalin se ni udeležil te konference, pač pa je kasneje s podpisom odobril vsebino Atlantske listine.

Sledila je konferenca v Kasablanki januarja 1943. leta. Ta konferenca je poznana po zahtevi o brezpogojni sovražnikovi predaji.

Teheranska konferenca novembra 1943 leta je pomembna po skupni vojni operativni strategiji proti osnim silam in prvem razgovoru o predlogu svetovne mirovne organizacije - Združeni narodi.

Razgovor v Moskvi 9. oktobra 1944. leta, poznan tudi kot „oktoberski razgovori v Moskvi“, kjer so Churchill, Eden in Stalin - Roosevelt je bil zaradi ameriških volitev odsoten! - v prijetnem razpoloženju, tako rekoč v zabavo, v kratkih minutah razdelili podonavske države, vključno Grčijo, na procentualno vplivna politična področja in sicer:

- Romunija — 90% Sovjetska zveza, 10% Zapadni zavezniki
- Bolgarija — 75% Sov. zveza, 25% Zap. zavezniki
- Madžarska — 90% Sov. zveza, 10% Zap. zavezniki
- Jugoslavija — 50% Sov. zveza, 50% Zap. zavezniki
- Grčija — 90% Zapadni zavezniki, 10% Sov. zveza

Jaltska konferenca, ki se je vršila meseca februarja 1945. leta je to podlo delitev potrdila, poleg pa še nagradila Stalinovo teritorialno in ideološko politično vplivno pohlepno.

Na potsdamski konferenci, julija 1945. leta so Stalinovi načrti zadobili jasnejše in že točno označene zahteve.

Bistvene oznake vseh teh konferenc so bile na eni strani hladno, brezvestno, že v najprej preračunano Stalinovo barantanje, na drugi strani, skrajna naivnost Roosevelta in Churchilla in pa, kar je najbolj tragično neupoštevanje upravičenih zahtev in teženj nekaterih, že pred vojno zatiranih malih evropskih narodov.

Jaltska konferenca se največkrat omenja. Njeni sklepi so živo zadeli prizadete narode, Evropo nasploh, s poraznimi, v nekaterih primerih kot npr. donski Kozaki... Slovenci in nekateri drugi mali evropski narodi, z usodnimi posledicami.

Vsebina jaltske pogodbe je bila razglašena v posebni "Izjavi o osvobodjeni Evropi", v kateri so Roosevelt, Churchill in Stalin ponovno poudarili načelo o samoodločbi narodov, priznali pravico narodom, da sami izberejo oblike vladavin, dalječasne vlade, v katerih naj bodo zastopane vse demokratske politične skupnine in končno, na podlagi vsega tega, še svobodne volitve, v katerih bodo narodi, brez kakršnega koli ustrahovanja, svobodno izbirali in volili svoje predstavnike in svoje vlade.

Na videz lepo zveneči politični jaltski sklepi so postali zaradi Stalinove načrtne, že v najprej zamišljene prevare, v zasnovi sami, neveljavni, prazni, brez prave vsebine in moralne obveznosti, zato simbol tiranije, suženjstva, posmeh pravičnosti in poroga demokratični miselnosti in demokratičnemu procesu.

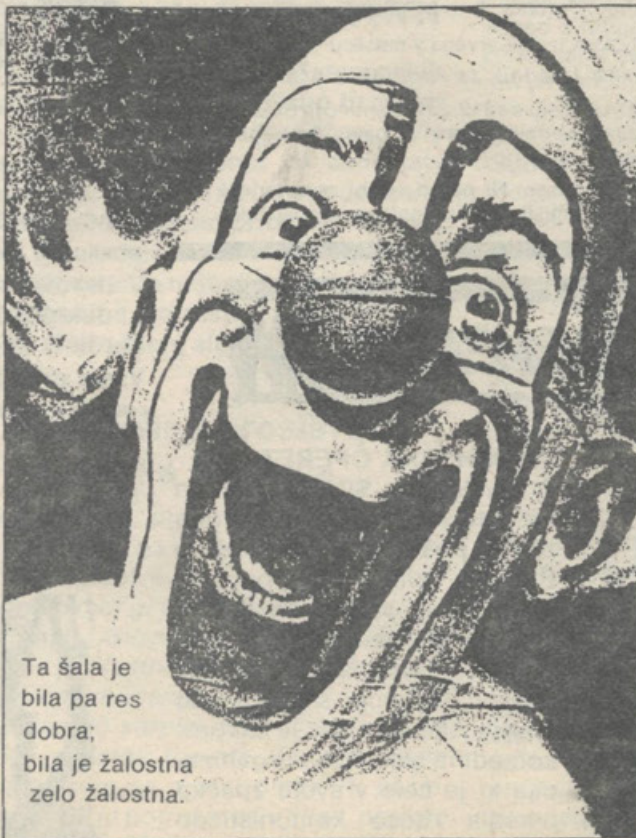
Jaltska pogodba ni veljavna iz treh razlogov:

1. Ker se Stalin, sopolodpisnik jaltskega sporazuma, ni držal sprejetih sklepov in je raje aktiviral sovjetske imperialistične načrte o zavojevanju svobodnega sveta.

2. Ker takratni politični predstavniki prizadetih narodov niso bili izvoljeni pač pa narodom vsiljeni po kominterni.

3. Ker so Stalin, Roosevelt in Churchill sklepali o perečih vprašanjih brez dejanskega upoštevanja pravic in upravičenih teženj prizadetih narodov in se pri končnih sklepih bolj ozirali na vojno psihološko ekspeditivnost zaveznikskih armad proti osnim sovražnikom, so mali narodi postali pri tem žrtev boljševiške hegemonije, narodne manjšine pa povojni plen ponovno vzpostavljenih predvojnih držav.

Ker so bili srednji in južno evropski narodi z neuresničeni jaltskim sporazumom vidno prevarani, oropani osnovnih človečanskih svobod, zato upravičeno pričakujejo, da sedanji predstavniki podpisniških držav, ali sami, ali pa s pomočjo Združenih narodov, preklicajo in razveljavijo jaltsko pogodbo in hkrati podvzamejo primerne korake, da že štirideset let trajajoča tiranija preneha in da narodi končno vendarle svobodno izberejo svoje politične predstavnike in sami odločajo o svoji bodočnosti!

Ta šala je bila pa res dobra; bila je žalostna zelo žalostna.

Pred Bogom smo, kot da bi bili iz stekla, in naša še tako brezhibna fasada je čisto brez pomena, saj je celo pepelnati križ — ta simbol pokorščine in kesanja — le zunanje znamenje, ki ga prejemo od zunaj. Samo notranjost velja, in če je pristna in poštena, potem pač mora ustrezati smislu tega pepelnatega križa. Treba se je torej očistiti, treba se je prav zares sprecbrniti — vse drugo je čisto brez pomena. Pred Bogom smo namreč, kot da bi bili iz stekla.

Molitev in tišina sta sestri. Boga ni v hrupu. Boga ni v gneči. Bog je v najgloblji tišini.

Naša Luč, feb. 1985

Ali se SLS preusmerja k samostojni slovenski državi?

Misel na samostojno slovensko državo - ne rabimo izraza „suverene“, ker je ta po zadnji vojni zlasti, ali pravilneje, po zaslugi namernega mešanja pojmov s strani slovenskih komunistov vse preveč potvarjan - se je v slovenski politiki pojavila zelo pozno. Če kot čas naselitve Slovencev na sedanjem prostoru sprejmemo sredino 6. stoletja, je moralo iti mimo skoraj poldrugo tisočletje do trenutka, ko se je ta ideja pojavila v sedanji obliki. Spominjam se, kako smo kot mladi univerzitetni študentje v medvojni, z bodočo žico obdani Ljubljani, med sovražno okupacijo in sredi komunistične revolucije prvič slišali to takrat naravnost čudovito in skoraj neverjetno besedo. Mogli smo o njej ravpravljati le za zaprtimi vrati in v zaupni družbi, nismo pa smeli o njej javno pisati. Za okupatorja je namreč pomenila smrti vreden političen zločin, za Slovence, vsaj za večino, pa izdajstvo kralja in zaroté proti Jugoslaviji.

Znano je že, da je rajni univ. prof. dr. L. Ehrlich že v začetku maja 1941 predlagal v Ljubljani živečim vodilnim slovenskim politikom sestavo ilegalne slovenske vlade, ki naj bi napolnila po zakonitih oblasteh izpraznjen prostor. Ta njegov predlog so slovenski politiki odklonili in vztrajali na pravni kontinuiteti Jugoslavije. S tem so naravnost povabili komunistično partijo, (ki ni štela niti 200 članov, op. p.), k revoluciji. Res je, da je po določitih mednarodnega prava zasledena Jugoslavija pravno obstojala, ker je imela v begunstvu svojo vlado, ki pa svoje oblasti v domovini ni mogla izvajati. Nemci in Italijani so proti določitom mednarodnega prava zasledeno slovensko ozemlje takoj priključili k svojim državam in začelo se je, najprej v nemškem delu, zatiranje Slovencev. Spričo takega postopanja okupacijskih oblasti bi slovenski voditelji v domovini bili upravičeni poseči po sredstvih, ki so sicer formalno bile v opreki s pravno kontinuiteto razpadle države, dejansko pa so bile takrat edina možnost, da bi se slovenski narod ob koncu vojne izognil katastrofi, ki ga je zadela.

Politični voditelji morajo v izrednih razmerah imeti pogum seči po izrednih sredstvih, zlasti pa še, če gre za sam obstoj lastnega naroda, kot je to bil primer Slovencev.

Prof. Ehrlich pa ni miroval; iskal je rešitve za slovenski narod vsaj za bodočnost, po zavezniški zmagi. V septembru 1941 je zaveznikom preko slovenskih zastopnikov v inozemstvu poslal predlog za ustanovitev velike zveze držav med Egejskim in Baltskim morjem in je v to zvezo vključil tudi samostojne države Slovenijo, Hrvaško in Srbijo, če bi seveda te to hotele. To je bil prvi jasen predlog za ustanovitev samostojne slovenske države. Zveza naj bi se imenovala Intermarium. Tudi tega predloga slovenske politične stranke niso sprejele, ker je pomenil razbitje Jugoslavije.

Skoraj dve leti pozneje, v juniju 1943 so zagovorniki ideje samostojne slovenske države objavili „Slovensko izjavo“, ki jo je podpisalo nad 200 slovenskih javnih delavcev. Kot politični cilj slovenskega naroda je v tej Izjavi postavljena lastna slovenska država, ki kot taka lahko vstopi v širšo državno zvezo.

Na mirovni konferenci po drugi svetovni vojni Slovenija spet ni mogla govoriti v lastnem imenu ampak je za njeno zemljo spet barantala srbska diplomacija. Zato je v začetku leta 1946 nastal „Akcijski

Nadaljevanje na str. 6

Luka Dolenjc

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

 Subscription rates
 \$12.00 per year
 \$1.00 single issue

Advertising 1 column x 1" \$4.20

 Published monthly by Slovenian National Federation of Canada
 646 Euclid Avenue, Toronto, Ont. M6G 2T5

SLOVENSKA DRŽAVA izhaja prvega v mesecu

Glavni urednik: Vladimir Mauko Urednik za Argentino: Martin Duh

Letna naročnina znaša: Za ZDA in Kanado \$12, za Argentino in Brazilijo po dogovoru. Anglija, Avstrija, Avstralija, Francija, Italija in druge države \$12 US. Po letalski pošti po dogovoru.

Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja.

Toronto

THE CREDIT UNION BELONGS TO YOU AND ME

Danes sporočamo, da je bil dne 27. jan. t. l. občni zbor Hranilnice in posojilnice Janeza Evangelista Kreka.

Klub „Slovenski parlamentarci“. Slovenci v Torontu so ustanovili društvo „Slovenski parlamentarci“. Namen tega društva je organizirati tečaj o demokratskem parlamentarnem poslovanju v društvih in organizacijah. Potreba po takem tečaju je velika, ker dostikrat pri društvenih poslovanjih ravno pomanjkanje poznanja pravnih postopkov in pravil povzroča nesporazumevanje in nepotrebna nesoglasja. Na ta tečaj vabijo organizatorji vse tiste Slovence, ki se za aktivno delo v organizacijah zanimajo. Zlasti dobrodošla je naša mladina, ki bo prej ali slej nadaljevala delo svojih staršev, ko se bodo ti radevoljno umaknili v zasluženi pokoj.

Vsi, ki se za tečaj zanimate, to sporočite čimprej na naslov „Slovenski parlamentarci“, P. O. Box 393, Willowdale, Ont. M2N 5T1

„Ignorance is the root of misfortune“ (Plato)

Slovensko šahovsko prvenstvo za Ontario bo tudi letos na lovske letovišči blizu Allistona dne 5. maja 1985. Prijavite se pri P. Urbancu: 447-4332.

Privatna darežljivost: v župnijskem vestniku župnije Marija Pomagaj beremo, da so župljani darovali v 1984 letu za župnijo in razne župnijske posebne nabirke 160 tisoč dolarjev. Komaj se je leto začelo, zopet beremo iz tiste župnije, dar 3,670 iz fonda misijonskega krožka in dar 3,000 dolarjev direktno od vernikov misijonarju g. Petru Opeki, ki nas je obiskal v Toronto. Res smo lahko ponosni na slovenske družine, ki v družinskem proračunu najdejo tako lepe vsote za potrebe župnije, drugih cerkvenih organizacij in za misijone v Afriki. ZU

TORONTSKA OPERETA

V koledarju SIM za 1985 na str. 110 je Mag Rado Genorja zopet prisoten s člankom o Bledu - slovenski podporni organizaciji v Kanadi. Kot je znano je Bled eno izmed redkih društev, ki zadnja leta vedno in povsod sodeluje s Slovensko Izselskno Matico; je takorekoč edina slovenska organizacija ki je celo v svojo značko uvrstila rdečo komunistično zvezdo. Pisec, ki med drugim piše o političnih emigrantih brez običajnega etiketiranja in psovka takole piše o George Miheliču, takratnemu tajniku odseka št. 11 Edinost v Toronto (Bledova podružnica). Mihelič je na glavno tajništvo Bleda naslovil v tistih prvih časih političnih beguncev sledečo pismo (l. 1949 Mihelič tajniku VPZ Bled Frank Tekauc):

„Gori v Kirkland Lake Vas bo prišel obiskat duhovnik Jakob Kolarič. On ni politik. Je le en naš starodavni verski far. Rad bi, da bi ga Vi odborniki VPZ Bled sprejmete z največjimi simpatijami, ker bo to najboljša pomoč za Zvezo. S tem bomo dokazali, da smo antikomunisti. Tukajšnja država se pač le naslanja samo na vero in cerkev. Ko vodim propagando in agitacijo, se sklicujem na dejstvo, da smo bili mi antikomunisti v manjšini in zaslepljeni in da je dolžnost novih prišlekov, da stopijo v Zvezo, ker lahko le na ta način spravimo komuniste na kolena. Bilo bi dobro, če bi lahko dobil od zavarovalnega urada potrdilo da nismo vzhodni lojalisti. S tem bi dokazali novim, da nismo naklonjeni komunizmu, kakor jih podpihujejo iz Amerike.“

POKROVITELJSTVO:

V slovenskem koledarju SIM 1985 je članek Milana Pogačnika o Društvih slovenskih delavcev v zahodnoevropskih državah. Takole pravi članek: „SR Slovenija se lahko POHVALI, da dobro skrbi za Slovence v tujini, saj le šest naših društev nima svojega pokrovitelja oziroma partnerja v domovini. Gre za povezovanje in sodelovanje različnih dejavnikov v SR Sloveniji, občin,

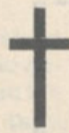
Zbiranje Slovencev ob prihodu Sv. Očeta 14. sept. 1984 v Toronto

PO POROČILIH torontskega dnevnika The Globe and Mail, so potrošniške cene samo v januarju poskočile za 9.2%.

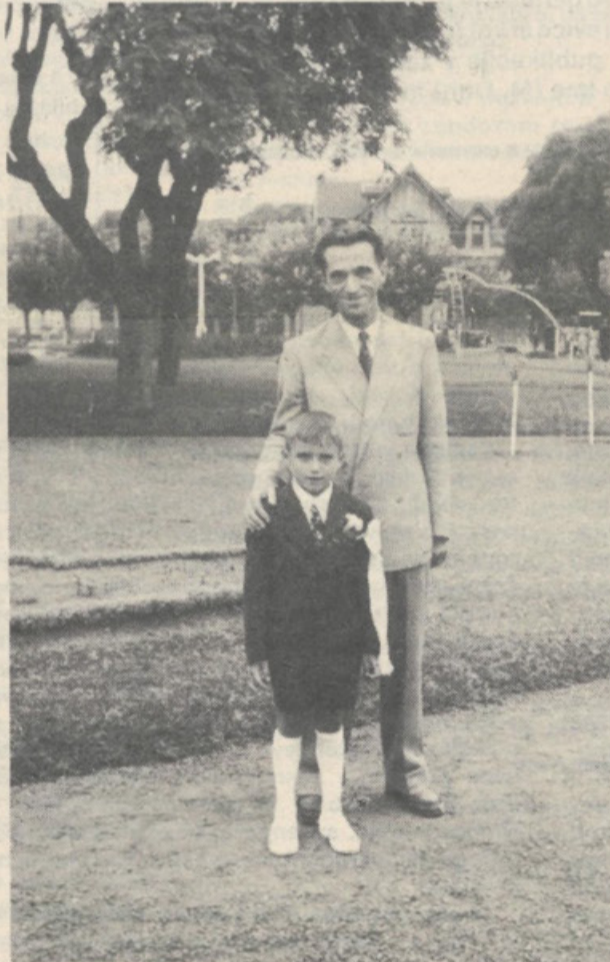
V tiskovni sklad S. D. so zadnje čase darovali:

L. Jelenc, Chicago - \$8; dr. J. Goršič, Chicago \$150; dr. P. Urbanc, Toronto \$20; A. Kurbus, Fairfield \$8; L. Jarem, Euclid, USA \$3; I. Kosi, Stoney Creek \$3; J. Koželj, Toronto \$40.

Vsem prisrčna zahvala in posnemajte!

Viktor Berlot

+Viktor Berlot z birmancem

družbenopolitičnih organizacij... z društvi naših ljudi na delu v tujini. Pri tem ni toliko bistveno, kaj to sodelovanje pomeni v smislu materialne pomoči za delo združenih društev, kot KOLIKO V SMISLU POMOČI PRI VSEBINSKEM USMERJANJU DRUŠTEV. Tako na strani 115 in dodajamo še svoječasno javno izjavo Mitje Ribičiča: Nam niti v glavo ne pade, da bi našim izseljencem vsiljevali našo politično linijo.

+ Dr. Marjan Zajc

Božja poslanka Smrt nas zadnje čase pogosto obiskuje. Danes je poklica k Sebi slovenskega izobrazenca, politika, odvetnika dr. Marjana Zajca.

Kot član Napredne stanke je v svoji mladosti sodeloval pri političnih odločitvah - v JNS, kraljev-

ski diktaturi itd. Po Živkovičevem padcu se je spremenil in pogosto obiskoval dr. Kulovca. Postala sta prijatelja.

Ko so se nekatere najvidnejše osebe iz njegove stranke in Sokola pridružile OF in se podredile JKP, je dr. Marjan Zajc obsodil zarotnike, in se pridružil Slovenski zavezi.

Po srcu je bil Jugoslovan in kot tak vstopil v SNO in sodeloval pri razglasitvi Svobodne Slovenije v Jugoslaviji.

KPJ je prve mesece pobila več njegovih prijateljev, ki so ostali v domovini in se upali v demokratizacijo države in v zavezniško pomoč. Nekaj so jih tudi obsodili na najhujše kazni na prosluli predbožični sodnijski razpravi v Ljubljani.

V zdomstvu se je v začetku vzdrževal s težkim delom, potem pa je dobil službo pri slovenskem podjetju v Ramos Mejia.

Življenje mu ni prizanašalo. Hudo ga je prizadela sinova nesreča, ko je izgubil oko.

G. sinu naše sožalje.

Dvanajstega februarja bi dopolnil 71 let, pa ga je Bog na poti v bariloske hribe pokličal v Sebi. Spremljal je hčerko in njegovo moža g. Buda, se malo oddahnil, njegovo srce je odnehalo in je vzdihnil. Lepa smrt - v planinah!

Pred leti sva se srečala v prijateljskem domu g. Bavdaža. Rad je zahajal k njemu, da sta oživljala spomine na čase, ko sta kot borca posegala v odločine revolucionarne dogodke v domovini. Kljub vsem življenjskim preizkušnjam, ki jih je kot legionar in domobranski stotnik tako junaško zmagoval, je bil vedno nasmejan, skrben družinski oče, načelen, in zvest do konca. Ljubil je slovenske planine, zato se je rad zatekal pod Ande in s prijatelji užival lepote.

Življenje mu ni prizanašalo s trpljenjem. Hudo ga je prizadela smrt brata Božeta, ki se je po vetrinjski žaloigri vrnil v Slovenijo in padel v boju blizu Sv. Treh kraljev; prav tako bolezen njegove dobre ženske Štefke. Bil ji je zvest in neutrdujiv življenjski drug do zadnjega. Z neizmerno ljubeznijo je spremljal njeno bolezen.

O stotniku V. Berlotu kot častniku samo to: med domobranci je slovel kot vzoren starešina in junak, načelen mož, odločen, po srcu zlata duša.

Pristavska srenja v Castelarju, kjer živi na desetine slovenskih družin, dolguje Viktorju Berlotu zahvalo za pobudo in nakup zamljišč v Castelarju-drugi Cordobi. Po srečanjih z M. Benedičičem in notarjem Lesarjem je izposloval cenena zemljišča, katere krasi danes slovenski domovi. Tako je izpopolnil željo nas vseh, ki smo že leta 1948 začeli z nakupom Pristave in zemljišč v tem lepem kraju.

Hudo prizadeti družini izrekamo naše globoko sožalje.

— erne —

Dr. Andrija Artukovič

Bivši hrvaški notranji minister je hudo bolan in star 85 let. Po intervenciji Izraelcev in Jugoslavije je bil aretiran v Kaliforniji in je v nevarnosti, da bi bil izročen SFRJ, kaj nabi bi ga sodila radi vojnih zločinov proti Srbom in Izraelcem.

Ne, da bi se človek spuščal v zadevo krivde tu nastaja vprašanje ali je predaja v sojenje Jugoslaviji upravičena. Po tem, kar se je v imenu „zakona“ dogajalo z nasprotniki režima na sodiščih in še več izven sodišča se Jugoslaviji ne more predati niti žeparja kaj šele kake druge osebe. Svoječasno je bil pravni sistem in postopek na Hrvaškem in v Sloveniji na višini. Sodniki so bili najbolj spoštovan poklic in sploh pravni postopek je bil na višini. Po zmagi revolucije pa je legalni postopek samo še farsa. Pomislimo samo na proces proti kardinalu Stepincu. Obtožnica in sodba našega Rožmana je bila posmeh pravnemu redu in bo kot taka šla v zgodovino. ZU

NARODNI OBDOR ZA SLOVENIJO

NATIONAL COMMITTEE FOR SLOVENIA

COMITE NACIONAL ESLOVENO

PREZIDENT: ~~XXXXXXXXXX~~ Rudolf Šmersu
 RAYMON L. FALCONI A188
 1807 BURNING AIRS
 ARGENTINA

SECRETARIE: DR. PETER URBANC
 1. DELBERTY PL.
 DON MILLE, ONT. M8B 2A8
 CANADA

DR. LUDVIK PUŠ
 8408 CATALPA AVE
 RIDGEMOOD, N. Y. 11386
 U. S. A.

Buenos Aires, 6. februar 1985

Uredništvu:

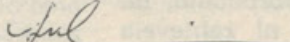
Slovenske države

Spoštovani!

V informacijo in s prošnjo za objavo vam pošiljamo besedilo "Neznamenila NO za Slovenijo" z dne 23. decembra 1984; "Obvestilo" 6. januarja 1985 in "Pozdrava ob vstopu v spominsko leto" z datumom januarja 1985.

Priloženo snov odpošiljamo z zamudo zaradi stavyke argentinske pošte, ki je zadržala mednarodno korespondenco skoraj mesec dni.

Za pisarno SNO.

NAZNAVILLO NARODNEGA ODBORA ZA SLOVENIJO

Po posvetovanju z vsemi člani NO je bilo sklenjeno in sporočamo Slovenski javnosti, da se Narodni Odbor za Slovenijo z današnjim datumom preimenuje v SLOVENSKI NARODNI ODBOR (SNO). Preimenovanje, sklenjeno po dolgem premišljevanju, je izraz razmer v Sloveniji in dojemanja naše slovenske bodočnosti. Po skoraj 40 letih politične disepore, in razvoje dogodkov doma je postala politična nujnost ne samo dejansko, nego tudi formalno nastopiti pod imenom, ki nedvomno boljše izraža suverenost našega naroda.

Za Slovenski Narodni Odbor:

Dr. Ludvik Puš

Dr. Peter Urbanc

tajniks

23. december 1984

Buenos Aires, 6. januarja 1985

OBVESTILO

Z dopisom z dne 29. decembra 1984 je načelstvo Slovenske ljudske stranke sporočilo Narodnemu odboru za Slovenijo, da je na izpraznjeno mesto v tem odboru, ki ji pripada po ustavnem dogovoru iz leta 1944, izbralo G. PETERA MARIČE iz Toronta, podnačelnika SLS za Kanado. Narodni odbor za Slovenijo je vzel to imenovanje na znanje. S tem imenovanjem šteje sedaj NO trinajst članov in je polnoštevilno zaseden

Rudolf Šmersu, l.r.

predsednik Slovenskega Narodnega odbora

POZDRAV OB VSTOPU V SPOMINSKO LETO.

Slovenoi!

"Resnica Vas bo osvobodila!" Ta obljuba se izlega preko tisočletij in velja za vse ljudi, pa tudi narode, ki so izgubili notrajno in zunanjo svobodo.

Štirideset let bo, odkar je komunistična stranka dosegla oblast z revolucijo in pričela neovirano izvajati nesilje nad slovenskim narodom. Sedovi nje delovanja so očividni. Zdaj postaja jasno že tudi novim rodovom, da vodi pot do pozitivne in rasti v našem narodu preko iskanja zgodovinske resničnosti in odkritosrčnega poglobljanja v družbeno resnost, ki je bistveno drugačna od one, ki jo označuje komunistični totalitarni sistem.

Življenske korenine slovenskega naroda so ogrožene! To, kar danes grozi narodnemu obstoju, je prev isto zlo, kateremu se je demokracijski narod postavil po robu med revolucijo, v dobi sovražne okupacije. Kerkeistični materializem, ki ga širi v našem narodu komunistična stranka, je tista razkrojevalna sila, ki uničuje narodno zavest. Biti zaveden Slovenec zahteva danes civilnega poguma ne le v zamejstvu in zdomstvu, marveč celo v republiki, ki nosi slovensko ime.

Za ohranitev slovenstva je potreben globok narodni prerod, ki ga totalitarni režim doma onemogoča. Zato moramo na ogroženost slovenstva nenehno opozarjati mi, ki živimo zanj domovine, v prepričanju, da bo narod našel v sebi sile, ki mu bodo dale zagon, da bo vzdržal in preživel pritisk sedanje tiranije, kakor je to storil že vedno v teku zgodovine.

Nevidezna trdnost sistema naj nas ne vara. Pod tem videzom se skriva neresničnost komunistične "demokracije", neuspešnost zlagane "samouprave", pa mreža skritih koristi vladajoče manjšine. Ko se bo naš narod zavedel in pričel imenovati stvari po svojem imenu, bo pod silo resnice sprhnelo trhlo ogrodje, ki skuša resničnost prikriti vati ljudstvu.

Ob pričetku leta, ki pomeni štirideseti milijnik tudi na poti povojne politične disepore, vabimo vse rojake, da uprejo pogled naprej. Povsod, kjer živi slovenski rod, naj se širi in pogloblja razgovori o poti v novo, pravično in svobodno obdobje slovenske prihodnosti,

na podlagi spoštovanja naše resnične skupne preteklosti.

Vabimo pa tudi bratske narode, ki žive prav tako pod pritiskom jugoslovenskega totalitarizma, naj požive v svoji aredi in med seboj odkrit in jaseen dialog glede ureditve naših bodočih medsebojnih odnosov.

Slovenoi hočemo, naj bo naše slovenska država svobodna, demokracijska in samostojna. Zavedamo se se, da se naše usoda prepleta z usodo bratskih narodov. Potrebno bi bilo tedaj iskati v soglasju z našimi slovenskimi sosedi demokracijskih načinov za pravično notrajno in zunanjo družbeno ureditev, da prehod iz nezeželene sedajnosti v zeželano prihodnost ne bo zahteval od naših narodov novih, nepotrebnih žrtvev.

Ti razgovori naj bi upoštevali dosežke dosedanjih alternativ, da bodo resnično znak rasti in ne le bresplodnega razpravljanja, ki je tuje slovenski tradiciji.

V upenju, da bi nam bili skrajšani dnevi preizkušnje ter politične in duhovne nesvobode, želimo vsem rojekom leto uspehov in božjega blagoslova.

Za Slovenski Narodni Odbor:

dr. Ludvik Puš
tajnikDr. Anton Komotar
podpredsednikdr. Peter Urbanc
tajnik

Januar 1985.

Rudolf Šmersu
predsednik

Dobili smo zanimiv članek iz domovine...! Poslušajmo kaj pravi (!):

Pismo iz Prlekije

Franček Ljutomerski

Strah, pa tudi veselje sta kot povečevalno steklo...

Kadar je položaj najhujši, ko osebno misliš: zdaj je pač konec, v taki duhovni krizi pomaga morali: smeh, to je humor, (morda tkzv. humor pod vešali?)

Mi v matični Sloveniji vas v prekomorskih deželah včasih zavidamo, čeprav je Cankar ugotovil: domovina, ti si kakor zdravje!

Mi seveda že zdavnaj ne verjamemo več, da ste vsi skupaj ničvredni izdajalci, esesovci, gestapovci in slična golazen, kot nam to naši vodilni vrhovi dnevno vsiljujejo. No, mi smo zdravi, ker imamo domovino doma, vi pa tam v Ameriki, Australiji in po zapadni Evropi raztrešeni, ste potemtakem bolni, pač pa nimate ljudske oblasti in samoupravljen socializem! Kdo je srečnejši?

Pri nas doma se zdaj kuha žgoča debata o vprašanju, kako bi se dalo ves politični in gospodarski sistem radikalno reformirati, tako, da bi nastalo gmotno blagostanje, odlična oskrba z vsemi potrošniškimi predmeti, globoka in ustvarjalna in svobodna socialistična družba, kratkoma: srečni in zadovoljni ljudje povsod; vse to bi naj nastalo tako, da ostane Zveza komunistov Slovenije (oz. Jugoslavije) nedotakljiva voditeljica slovenskega naroda! Vsi vodilni komunisti morajo obdržati svojo (dobro plačana službena mesta) t. j. avantgardistično poslanstvo, vse krvavo priborjeno v NOB je tabu!

Ko razmišljujemo glasno in tiho o tej problematiki nas prevzame občutek veselja in potrebe po ustvarjalnem humorju. To sicer razumeti, vam tam čez izaro, ni lahko, ker niste dovolj šolani, za nas je to osnovnošolska veđa. Imenuje se: revolucionaren dialekt. To je tudi tkzv. „majhna umetnost“, čitati med vrsticami, kjer ni ničesar videti, je zares sposobnost, ki cvé (cvete) v posebnih okoliščinah.

Povrnimo se k diskuziji (nima ničesar skupnega z „dis-harmonijo“) o temeljnih spremembah v Sloveniji, ki so nujna že nekaj let, vendar nočejo „napočiti“. Noč in dan razpravljamo, kako bi pustili vsem partijcem (z organi varnosti skup) vse privilegije: oblast, sodstvo, programatično vodilno vlogo, ekskluzivne plače, partizanske doklade, weekend-hišče na Pohorju in na sinjem Jadranu, in še "Udbo" povrh - istočasno pa realizirati „radikalne“ spremembe na boljše? Quadratura kroga.

Na Trojanah, kjer radi zavijemo v oštarijo, sem zadnjič slišal, da bo oblast to vprašanje sigurno nekako rešila, verjetno bo slovenski narod preimenovala v nekaj drugega, n. pr. „Samojedi“ ali „Božji voleki“... Besedica „Samo“ nima ničesar z kraljem Samom skupnega, ne to je le najbolj uporabljena besedica že desetletja. „Samo-upravljanje“ jasno, nikakor ni govora o enostavnem samo-upravljanju, mavreč o „socialističnem“ samoupravljanju. To se ponavlja tako dolgo časa, da so vsi člani družbe siti ugovorov in premišljevanja in kapitulirajo,

dobro, dobro, pač mamoupravljanje! To je potem stanje, psihično stanje zavestnega socialističnega ustvarjalnega državljana. A propos, Samojedi! Naši predstavniki na vrhu Triglava nam često očitajo („nam“, to smo mi delavci in intelektualci, prekleti) glejte, saj vendar v življenju, „žrtje“ ni vse! Človek vendar živi tudi za ideje, bodočnost in uresničenje samega sebe! Moj bog (nikol' „Moj Bog“) uvidite, mi tudi ne moremo coprati in če enkrat ni kranjskih klobas ali pralnega praška, ne bo konec socializma! To nas potem tolaži in mi ne mislimo več na žgance (koruzne ali ajdove), hodimo z umazano srajco na delo veselo, in beremo „Pavliho“.

xxXxx

Najvišje priznaje, ki ga danes pri nas doma lahko dobiš, je naziv „Gestapovec“!!! Vem, vem, prijemljate se za glavo in me morda pošiljate v norišnico, ko take stvari pisarim. Pa je resnica, tako radikalno smo „že družbo v retoriki ali jezikoslovju reformirali!“ „Jaz sem gestapovec“, je lani nek mlad pisatelj na Štatenbergu izjavil in vsi navzoči slovenski pisatelji so ploskali. Ta čuden pojav pa je nastal tako-le: leta 1948-49 so slovenski komunisti v Ljubljani razkrinkali celo leglo gestapovskih agentov v lastni, partijski organizaciji. Vrgli so jih v ječo, pošteno po gestapovskih navodilih in vzorih mantrali in tako resnici pomagali k veljavi: vsi, ki so živi ostali, so priznali: jawohl, tovariši ljudska oblast, jaz sem gestapovec! kak ducaat so jih „justificirali“, druge pa obsojili na težko, dolgo robijo. In zdaj je en preživel komunist-gestapovec, po imenu Igor Torkar napisal roman o tem, kako so postali celo španski borci gestapovci. Joj, kako neugodno je zdaj našim vrhovom. Izkazalo se je namreč, da to niso bili gestapovci, temveč, pošteni komunisti! Vidite, dragi rojaki po svetu raztrešeni, tako se spreminjajo časi! Kmalu bomo postavili visok obelisk sredi Ljubljane vsem padlim partizanom, domobrancem in komunistom in četnikom (seveda tudi škofu Rožmanu)! Betajmo? To je pa res: pri nas se zdaj lahko kritizira, to je tolažba. Franček Ljutomerski, seveda je to njegovo „umetniško ime“, dobiva Slovensko državo na pustolovski način, v prosti prodaji tega mesečnika ni dobiti. Gotovo se bomo kdaj zabavali ob pripovedanju, kje so zdomci svobodno besedo pred „graničarji“ skrivali. To so nas komunisti naučili, saj so nekaj bili mojstri konspiracije, zdaj pa sami na oblasti, zasledujejo neusmiljeno vsako nekontrolirano natiskano besedo.

V nekaterih slovenskih publikacijah so se oglasili rojaki k temi, ali bo po osvoboditvi iz sedanje krize v domovini napočil čas „obračuna“. Način kako se neumorno že pol stoletja meljejo dogodki v Sloveniji 1941-1985, v domovini in emigraciji, veliki večini Slovenk in Slovencev ni všeč, ker so želje po spravi in pomirjenju duhov velike. Pisec teh vrstic je za spravo, predvsem iz humanističnih razlogov, seveda mu je bodoča usoda rojstne domovine tesno ob srcu, zato pletoye za etnotno fronto vseh Slovencev, vseh ideologij v boju za existenco slovenkega naroda v evropski družini. Žal je pa položaj tak, da je že misel po spravi pri levici in desnici nekaj zločinkega. Duh neizprostnosti in slepote, čitati:

Nadaljevanje na str. 5

Nadaljevanje s str. 4

sovraštva, se v gotovih centrih fanatično goji in razmnožuje.

Franček Ljutomerski ni vsemogočen, on sicer vé, kako težko je sprožiti roko sprave v prid višjih ciljev, meni pa, da se bodo komunisti in krščanski demokrati morali „premagati“ in končno skupaj izvleči slovenski voz iz grape. Gospodje in tovariši, to je vaša zgodovinska naloga, če ji ne boste kos iz sebičnih razlogov: gorje vam!

Kdor se zavzema za spravo ni mlačnež ali naivnež, kot se to čuje iz Amerike sem, ali pa orodje reakcije in temnega srednjega veka, kot se to piše v Ljubljani, tak človek tolmači srčne želje današnjega slovenskega naroda. Tovarišica Spomenka Hribarjeva je zares prepričljivo dokazala v svojem prispevku za Kocbekov Zbornik (ki pa še ni izšel, čaka v Mariboru v skladišču!) da je naša bodočnost samo v samopremagovanju lastne zgodovine. To je tovarišija in domobranstvo. To je sveta resnica, za njo je treba žrtve! Kdo misli drugače?

xxXxx

De mortuis nil nisi bene: tako odgovarja predsednik Zveze slovenskih socialistov, Mitja Ribičič v zadnjih „Naših razgledih“ tovarišu Matevžu Krivicu. Matevž Krivic je javno izstopil iz Zveze slovenskih komunistov, razlog: „Na koncu - last, but not least - so trije razlogi za moj izstop, ki so v bistvu en sam: mučenje na Golem otoku, dachauski procesi, povojni poboj domobrancev na Rogu. ....“ ...zlorabljanje zakonitosti in nečlovečnost naše revolucije skozi štirideset let...“

Mitja Ribičič odgovarja v dokaj mirnem tonu in obširno. Žal se ne loti dejanskih vprašanj, čutiti pa je globoko prizadetost. Prosil bi vse slovenske ne - in protikomuniste doma in drugod po svetu, nikar se ne predajte nekontroliranemu veselju, češ, ali nismo mi že pred Turjakom napovedovali

nečlovečnost komunistov? Hura, hura, mi smo zmagovalci..! Ribičiču je treba priznati, da je v bistvu priznal krivice in napake slovenske komunistične partije. Do tega priznanja pa ga so prisilile, poleg strašne krize slovenske družbe, politično, ekonomično in moralno, dejanja slovenskih socialističnih demokratov kova Igor Torkarja: dokumentacija: „Umiranje na obroke“; menim pa, da je prvi prebil zid molka pisatelj Jože Javoršek s svojo knjigo „Kako je mogoče?“ Ne prezirimo, da slovenska visokošolska mladina že leta kliče po resnici, da cela vrsta slovenskih pisateljev hrabro terja demokracijo in svobodne razmere in da celo Josip Vidmar javno skrbi za nacionalni obstoj Slovencev. Ne pozablajmo, da slovenska katoliška cerkev s svojo trdno narodno prizadevnostno politiko žeje vedno bolj zaupanje in vero v bodočnost naroda. In drugače ne more biti, na vrhu v Ljubljani, ne sede več neusmiljeni udbaši, marveč komunisti, ki gledajo treznejše na vso polomijo, ki so jo sami povzročili. Morda je pa možen dialog na podlagi enakopravnosti in spoštovanja drugače mislečih soljudi? Komunistom mora vendar biti jasno, da oni sami niso več sposobni rešiti narod pred popolnim polomom! Kitajski komunisti so pred dnevi ugotovili, da z marksovimi naukom ne gre reševati probleme dvajsetega stoletja, naši komunisti so . take so moje številne izkušnje iz pogovorov - tudi na jasnem, da ta pot ne gre več in da napake silijo k korenitim spremembam. Dragi rojaki vsepovsod, ne onemogočajte z nepolitičnim cinizmom in nediplomatskim ravnanjem enoten nastop Slovencev vseh političnih smeri in svetovno - nazorskih prepričanj!

Mi tu doma zahtevamo od vseh pamet in razsodnost, mi pa tudi vemo, da bo partija morala vsem državljanom priznati in garantirati vso svobodno in človekovo dostojanstvo, tako, da bo skupen napor mogoč. Prosimo, obvladajte se in dajte ideji o ljubezni prednost!

Napisano pri Ljutomeru, za Novo leto '85

Hon. Frank Miller, novoizvoljeni vodja P. C. stranke in predsednik nove ontarijske vlade. S. D. čestita k njegovi izvolitvi.

1985 - LETO MLADINE

Objavljamo...

Izgovori MacMillana

V lanskem letu pred Božičem je govoril o celovski aferi na britanski TV H. MacMillan sedanji lord Stikton. Prvič mu je bilo javno postavljeno vprašanje njegove odgovornosti prisilnega vračanja ruskih in jugoslovanskih beguncev. "Izvršil sem samo zapovedi ko sem odobril izročitev". Nalog za vračanje je prišel od glavnega štaba zavezniških sil (Caserta) in je temeljil na dogovoru v Jalti iz l. 1943. kot je znano je ameriško stališče v Caserti bilo odločno proti vračanju in v Jalti jugoslovanski

begunci in beli Rusi sploh niso bili predmed dogovorov. Grof N. Tolstoj odbija te izgovore Lordov Stocktona in Aldington kot prazni izgovori in kar je še slabše, kot laži. Oba bi pač rada zakrila enega največjih zločinov proti človeštvu.

Vse bolj pa postaja jasno, da je nalog za predajo padla po odločitvi angleške vlade z W. Churchillom na čelu. Dokumentarno je dokazano, da je angleška vlada odločila glede vračanja Rusov. H. MacMillan in Maršal Aleksander sta rada ali nerada v svojem ravnanju in odločitvah samo krila te nečloveško odločbo in pač pred javnostjo in zgodovino prevzela vlogo angleškega R. Eichmanna.

Feb. 6, 1985

Lord Aldington,
House of Lords
London, England

Your Lordship,

From May 27 to May 31, 1945 Slovenian anti-communist forces with some civilians were forcefully returned to Yugoslavia, within 10 days 95% of them were tortured, given no food and finally killed. This way one percent of our Slovenian nation perished.

From English Government so far a declaration was given in 1946 that a "ghastly mistake" was committed.

In the interest of future relationship between English and Slovenian nations it is high time to settle this matter. A declaration should be forthcoming that a terrible wrong was committed. Instead of getting the political asylum these unfortunate people were sent to slaughter.

You personally were decisive in these happenings. It would be therefore more than appropriate and of highest moral standard if you can now be helpful to arrange for a proper apology.

cc: SD, NOS

For National Committee for Slovenia

Enclosure Klagenfurt conspiracy SD 1985, Jan.

Peter Urbanc

Jerzy Popieluszko

Tragična smrt poljskega duhovnika bo imela dalekosežne posledice. Poljske oblasti zadevo niso upali obiti s kako neuspešno preiskavo. Uveden je bil povsem objektivni policijsko praven postopek, da se krivci kaznujejo. Krivce v osehah funkcionarjev, oficirjev tajne policije so topot našli v dobi 4 dni in so jih tudi takoj zaprli. Proces je sedaj zaključen in na dan so prišle grozotne stvari. Kako komunistične policije operirajo se

je povsem dobro vedelo še iza časa stalinističnih čistk, toda še nikoli niso take operacije bile opisane s tako točnostjo v vsej svoji grozoti. Za policije levičarskih diktatur kot je sedaj razdvinjo je nekaj povsem normalnega, da po potrebi bilo kakega svojega državljanu aretirajo brez sodnijskega naloga. Povsem normalno je, da takega človeka ustrahujejo na fizičen način kot je bil to slučaj tega pogumnega duhovnika. Odločba za smrt je tudi že padla v policijskem aparatu samem. Vse to se dela

tajno in je takorekoč ta slučaj edini, ki v vsej svoji grozovitosti predloči kako usodi so izpostavljeni nasprotniki režima v komunističnih deželah. Na vzhodni fronti se takorekoč ni spremenilo nič, te grozote so se dogajale pod Stalinom, leta 1945 v celem vzhodnem bloku in se dogajajo še danes in pri tem na žalost tudi ni izveta naša domovina Slovenija. ZU

ORGANIZACIJA ZEDINJENIH NARODOV je razglasila leto 1985 za LETO MLADINE.

Mladina je vedno bodočnost naroda. Čeprav bi skušali "stari" držati oblast krčevito v svojih rokah - kot vidimo to v Sovjetiji-, prej ali slej bodo pomrli in bodo morali prepustiti svoje vodilne položaje drugim brez zagotovila, da bodo njihovi nasledniki nadaljevali njihovo delo.

Važnost mladine se se poveča v dobah, ki žive v prelomnici časov, kakršno doživljamo očitno sedaj. Ko človek dozori, mu postane vedno težje gledati na dogodke drugače kot se je naučil v svoji mladosti. V dobah počasnega razvoja to ni usodno, ker so pretekle perspektive še vedno zadostne za obvladanje sodobnega življenja. V dobi naglih in globoko segajočih sprememb pa utegnejo postati pretekli vidiki ovira za obvladanje sodobnosti. Mladina, ki raste in sodoživlja te spremembe, ima mnogo lažje stališče, da boljše pozna sodobni položaj in da odkrije prijeme, ki dovoljujejo učinkovito reševanje novih problemov, ki jim stari prijemi niso več kos [n.pr. stagflacija v ekonomiji].

Tudi katoliška Cerkev se zaveda pomena, ki ga bo imela mladina tako bodočo usodo človeštva kot tudi Cerkve. Papež Janez Pavel II je vključil v svojo poslanico za Dan svetovnega miru [1985] poziv mladini, naj ne klone pred političnimi in družbenimi problemi, ki ogražajo svetovni mir, marveč naj posveti svoje energije "osvoboditvi sveta od napačnih poti, ki jih trenutno zasleduje". Ponovil je opomin, ki ga vključuje v svojih pogostij srečanjih z mladino na svojih svetovnih potovanjih, naj se ne izmika odgovornosti z zatekanjem v svet fantazije kot ga nudijo alkohol, mamila in kratkotrajno spolno razmerje ob izločitvi zakona in družine.

Papež se bo tudi udeležil velikega mladinskega zborovanja na cvetno nedeljo v Rimu. Računajo, da so bo zbralo do 100.000 mladincev. Večina bo seveda iz Italije, toda zastopniki bodo prišli tudi iz drugih držav in kontinentov. Pričakujejo tudi delegacijo iz Jugoslavije in iz Poljske. V lateranski baziliki bodo naslovili na papeža v soboto svoje skrbi in težnje. Mladini bo govoril papež kot tudi kardinal Eduardo Pironio, ki je predsednik pontifikalne komisije za laike. Narodnost ne skupine bodo imele svoje bilje po raznih cerkva, v nedeljo zjutraj pa bodo šle v procesiji na trg sv. Petra.

V nadi je napoveda za april študija, ki kaže profil sodobne mladine po kanadskih srednjih šolah. Kot naj večjo vrednoto je imenovala pretežna mladina prija teljstvo.

Ali se SLS...

Nadaljevanje s str. 1

odbor za slovensko državo" s sedežem v Rimu. Vkljub okolnosti, da je to bila pravzaprav čisto zasebna organizacija oz. skupina za lepšo bodočnost Slovenije zavzetih slovenskih politikov in izobražencev, je vendar na mirovni konferenci zbrane diplomate in državnike s spomenicami opozarjala na slovenske probleme in jih seznanjala s položajem, pravicami in zahtevami slovenskega naroda.

Med tem so pristaši Ehrlichove zamisli samostojne slovenske države, to pot že v svojih novih adoptivnih domovinah v Združenih državah Amerike in v Kanadi, na širšem sestanku zastopnikov sestavili in podpisali **drugo „Slovensko izjavo“**; ker je to bilo v času, ko je francoski zunanji minister Robert Schumann sprožil predlog o organizaciji Združene Evrope, podpisniki te izjave predlagajo ustanovitev Združene republike Slovenije, ki naj bo prosta vsake (tuje nadvlade in notranjega samodržstva in naj se vključi v okvir bodoče Združene Evrope).

„Akcijski odbor za slovensko državo“ je bil ustanovljen z namenom, da bi zagovarjal slovenske interese oz. seznanjal z njimi državnike na mirovni konferenci. Šlo je predvsem za Trst in Gorico, slovenski Koroški se je namreč Tito že prej odpovedal in jo prepustil Avstriji. Ko pa sta Titova Jugoslavija in nova italijanska republika jeseni 5. okt. 1954 podpisali t. i. **drugi londonski sporazum**, je Akcijski odbor izgubil svoj raison d'être; omenjeni sporazum je namreč prepustil Italiji kratko in malo vso zono A z mestom Trstom vred. Zato je Akcijski odbor bil v začetku avgusta 1955 uradno razpuščen.

Prenehanje Akcijskega odbora je pustilo za sabo občutno praznino, ki jo je bilo treba izpolniti, in to čim prej. Zastopniki, ki so podpisali Slovensko izjavo, so se po dveh dneh razgovorov odločili pristaše ideje samostojne slovenske države v bodoče zbirati v organizaciji, ki so ji dali ime **Slovensko Državno Gibanje**, ter preko tega gibanja misel svobodne slovenske bodočnosti širiti med slovenskim narodom v zdomstvu, zanejstvu in domovini. Izraz „gibanje“ se jim je zdel najbolj primeren, ker je vsem Slovincem prav dobro znan z zgodovine zadnjih sto let in pomeni nestransko oz. celo nadstransko širšo ljudsko organizacijo. (Naziv SDG je bil med somišljeniki ideje samostojne slovenske države znan in splošno rabljen že več let pred njegovim uradnim prevzemom, op. ur.).

Slovinci s svojim položajem v novi ureditvi Jugoslavije kmalu niso bili več povsem zadovoljni, ker je bil daleč od sklepov, sprejetih jeseni 1943 na zasedanju AVNOJ-a v Jajcu. Pričeli so prazpravljati o preureditvi oz. reorganizaciji federacije in so med drugim omenjali tudi konfederacije, kot eno izmed možnih zvez med južnoslovanskimi narodi oz. točneje - državami. (Tudi Smer v slovensko državo je v onih letih objavila nekaj kratkih pojasnilnih razprav o konfederaciji, op. pisca). Nekateri nasprotniki SDG so takrat bili mnenja, da bi pristane na konfederativno zvezo jugoslovanskih „republik“ pomenil odklon od programa samostojne Slovenije in izdajstvo slovenske državne ideje. Zato je SDG na zborovanju v Clevelandu (leta 1954) svoje težnje formuliralo v naslednjih točkah:

1. Težnja po slovenski svobodi je istovetna z načelom **enakopravne slovenske države**;
2. zgodovinska nujnost in naraščajoča stvarnost zahtevata širše evropsko združevanje;
3. enakopravna slovenska državnost je mogoča le **v neposredni zvezni pripadnosti**;
4. dokler taka možnost ne obstoja, je SDG **za vsako zvezno tvorbo**, v kateri bi bile vse pripadajoče narodne države državnoopravno in politično enakopravne ter narodnokulturno svobodne;
5. **zveza, ki bi bila omejena zgolj na narode sedanje Jugoslavije, je na najnižji stopnji zaželjenosti, tudi če bi bila izvedljiva v svobodni odločitvi prizadetih narodov.**

Na zadnjem širšem sestanku delegatov Slovenskega Državnega Gibanja v Kanadi v dneih 5. in 6. avgusta 1984 so ti v daljši izjavi najprej naštel vse najtežje krivice, ki jih komunistična strahovlada povzroča slovensku narodu že skozi štiri desetletja.

Izjava zaključuje ugotovitev, da „Slovinci v domovini, zamejstvu in svobodnem svetu z vedno večjim prepričanjem uvidevajo, da je rešite v slovenskega naroda le v svobodni, mednarodno priznani slovenski državi, ki bo edine v stanu ustvariti ugodne pogoje vsestranske narodne rasti na vseh področjih slovenskega narodnega življenja in hkrati edina (ki bo v stanu) uspešno zaščititi slovenske narodne manjšine!

Iz do sedaj navedenega je jasno, da Slovensko Državno Gibanje že vse od prve Slovenske izjave v juniju 1943, t. j. skozi več kot 40 let trdno in brez odklonov vztraja na istem stališču: doseči za slovenski narod samostojno slovensko državo!

V zdomstvu smo idejo samostojne slovenske države pričeli med Slovenci širiti, čim smo mogli pričeti z izdajanjem primerne glasila. To je bila *Slovenska Država*, ki je začela izhajati pred 35 leti. Sledila ji je v Argentini *Slovenska pot* (do začetka leta 1966) in *Smer v slovensko državo*, katere prva tiskana številka je izšla za božič 1965. Zaradi revolucionarnosti ideje, ki sta jo omenjeni glasili širili med Slovenci v Argentini, sta takoj zadeli na odkrit odpor s strani tedanje uradne slovenske politike, ki je še vedno trdno vztrajala na kontinuiteti Jugoslavije.

Zagovorniki Jugoslavije so že od ustanovitve NOS (Narodnega Odbora za Slovenijo) 29. okt. 1944 imeli v svojem programu kot prvo točko:

1. državno-pravno združitev vsega slovenskega **narodnega ozemlja v Zedinjeno Slovenijo**....
  2. federativno, na demokratični podlagi in socialno pravično urejeno kraljevino Jugoslavijo pod vladarsko hišo Karadjordjevičev, **katere sestavni del je tudi narodna država Zedinjena Slovenija**.
- NOS so sestavljale in ga še danes: SLS - Slovenska Ljudska Stranka, Jugoslovanska Nacionalna Stranka, danes SDS - Slovenska Demokratska Stranka in Socialistična Stranka Jugoslavije, odbor za Slovenijo. Predseduje mu vedno zastopnik večinske stranke, kar je do danes vedno bila SLS.
3. maja 1945 je NOS izdal proglas, kjer sporoča Slovincem, da je za vse ozemlje, na katerem prebivajo Slovenci, ustanovljena narodna država Slovenija kot sestavni del demokratično in federativno urejene kraljevine Jugoslavije.

SLS, ki ji je slovenski narod najbolj zaupal, ker je vse od svojega

nastanka priborila največ pravic Slovincem tako v avstro-ogrski monarhiji kot pozneje v Karadjordjevi Jugoslaviji. Če ni imela večjih in številnejših uspehov niti na Dunaju niti v Belgradu, je treba to pripisati dejstvu, da je Vidovdanska (centralistična) ustava bila izglasovana z navadno, ne pa s kvalificirano večino, po letu 1929 pa ji je delo onemogočala Aleksandrova velesrbska diktatura.

Toda politična usmerjenost ljudi je spremenljiva in prej ali slej vpliva na programe strank, ki jim ljudje pripadajo. Ideja samostojne slovenske države se je vedno bolj razraščala med slovenskimi zdomci in je segala tudi v domovino. Vedno več je bilo mnenj, da bo slovenski narod končno le moral imeti lastno državo, če bo hotel še kot tak obstati na svoji zemlji. Tudi SLS je pod vplivom vedno močnejšega javnega mnenja za lastno državo morala svoj jugoslovenski program modernizirati, ga „posloveniti“, vskladiti ga predvsem, če že ne izključno le s koristmi slovenskega naroda.

Na sestanku strankinih zaupnikov v New Yorku 23. aprila 1954 je bila sprejeta nova formulacija strankinega programa, ki v drugem odstavku čl. 1 ugotavlja, da „**Slovenski narod ima po naravnem pravu pravo do svoje države, da sam ureja svoje življenje, da vstopa v državne zveze ter sodeluje v družini svobodnih narodov. SLS stremi in dela, da bi slovenski narod uveljavil to svojo pravico in se ves združil v slovenski državi**“.

Okuženost z jugoslovanstvom pa je tako globoka, da imena Jugoslavija SLS tudi v tem programu ni mogla izpustiti. V čl. 7 (vseh členov je 9) trdi da „Zemljepisne, geopolitične in gospodarske okolnosti, sorodnost krvi in jezika ter potrebe za obrambo ozemlja kažejo in utemeljujejo usodno življenjsko povezanost slovenskega naroda z ostalimi južnoslovanskimi narodi...“

V čl. 8 pa „SLS smatra, da je svobodna povezanost držav na slovenskem jugu najnaravnejša in najboljša. Narod sam pa odloči s splošnim enakim in tajnim glasovanjem vprašanja vstopa Slovenije v vsako zvezo držav...“

Ta program je podpisal takratni predsednik SLS, dr. Miha Krek, in vse do danes še ni bil izredno spremenjen ali izpopolnjen.

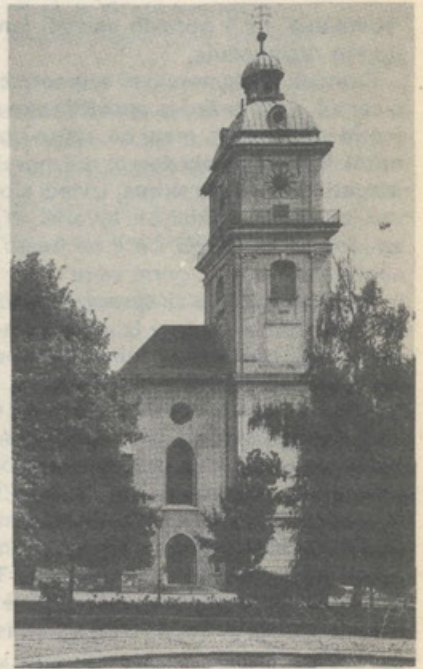
Velik in značilen korak naprej v smeri vedno ne jasnega in dvoumnega stališča do samostojne slovenske države pa pomeni „Deklaracija SLS ob 90-letnici“, ki jo je 10. dec. 1982 podpisalo celotno načelnstvo stranke; Slovenska Država jo je objavila - s komentarjem - v januarjski številki 1983. Jedro deklaracije so v glavnem citati členov 1., 2., in 8., popolnoma pa je izpuščen čl. 7 zgoraj citiranega newyorskega programa iz leta 1954; po tej deklaraciji ni več nobene potrebe, ki bi utemeljevala „usodno življenjsko povezanost slovenskega naroda z ostalimi južnoslovanskimi narodi...“ Celih 40 let po rojstvu ideje samostojne slovenske države (Slovenska izjava, 1943) je končno tudi največja in po svojem delovanju najbolj slovenska stranka končno le prišla do spoznanja, da „bratski zagrljaj“ v okviru kakršnekoli Jugoslavije pomeni za Slovence najprej neizogibno balkanizacijo, t. j. kulturno zniževanje s (sicer ne čisto po lastni krivdi) zaostalim jugoslovanskim jugom, končno pa narodno smrt. Takrat (ob koncu leta 1982) še čisto sveža „enotna programska jedra so zadnji zgovoren dokaz za to nevarnost. Še dolgo trajajoča a enakopravna povezanost z južnimi brati bi prav kmalu postala za slovenski narod zares „usodna“.

Mi, ki smo pristaši in zagovorniki ideje samostojne slovenske države že od trenutka njenega rojstva gledamo po eni strani z zadovoljstvom, po drugi pa z zadoščanjem ta preokret v javnem mnenju SLS; prepričani smo, da načelnstvo v celoti predstavlja javno mnenje velike večine slovenskega zdomstva. Novi načelnik SLS, izvoljen sredi lanskega leta, v članku „Skupna pota in naloga“ (sv. Slovenija, 13. sept. 1984) sicer v zadnjem odstavku zagotavlja, da „ne pričenjamo novega obdobja, temveč z neomanjim zaupanjem v božjo pomoč in z združenimi močmi nadaljujemo delo, ki je bilo začeto skoraj pred sto leti.“ Prepričani smo, da nobeno vodstvo v svojem delu ni zgolj in izključno le nadaljevanje prejšnjega. To bi namreč pomenilo, da je čas že nekje v začetku obstal, da je prvotni namen bil dosežen že v preteklosti ali, da je ostal zajet v stari kalup. **Mišljen je tu seveda politični cilj slovenskega naroda; samostojna država Slovenija, z vsemi atributi, ki so po mednarodnem pravu s tem pojmom združeni.** Tega cilja pa tudi novo načelnstvo do danes še ni izrečno izrazilo, čeprav moremo iz raznih do sedaj vidnih znamenj sklepati, da najbrže ne bomo več dolgo čakali na novo, tokrat čisto slovensko formulacijo programa SLS, brez kakršnekoli še tako neznatne jugoslovanske navlake.

Ob četrty desetletnici rojstva ideje samostojne slovenske države smo prepričani, da je ta danes živa v srcih vseh zavednih Slovencev brez ozira na kraj, kjer prebivajo. Iz male, neznatne skupinice mladih študentov, učencev duhovnika in mučenca profesorja Ehrlicha, je z vztrajnostjo in požrtvovalnostjo prodrla v vse sloje slovenskega naroda in je danes že v celoti njegova last. Nobena skupina, nobena stranka, si je nikdar ne bo mogla prisvojiti v izključno last, vsi zavedni Slovenci bodisi v slovenskih strankah bodisi izven njih pa so dolžni po svojih močeh delati za njeno uresničenje.

Tine Duh

MARIBORSKA STOLNICA na Slovenskem trgu ima del stavbe iz 13. stoletja.

Learning
Turns Your
Life On

Whether you're picking up a book from the library, or enrolling in a night course, education and learning are a part of your life, all of your life. Let learning turn your life on . . .

CANADIAN ASSOCIATION FOR ADULT EDUCATION
Corbett House,
29 Prince Arthur Ave.,
Toronto, Ontario
M5R 1B2

CELJE

1985 is International Youth Year

The United Nations has named 1985 as International Youth Year.

For the purposes of the Year, youth is defined as the age group 15-24 years.

The three themes for the Year are:

Participation: young people making decisions which affect their lives;

Development: a process linking

individual growth to social, economic, and political change;

Peace: the building of mutual respect and understanding among people — an essential step toward participation and development.

Ena glavnih reči, ki smo si v njej popolnoma edini, je ta, da smo vsi trdno prepričani, da imajo vsi Slovenci, ki bivajo izven Jugoslavije, do svojega naroda na splošno, posebej pa še do Slovencev v Jugoslaviji neko važno, moralno nujno, neodložljivo in neizogibno dolžnost, da so v moralno nujni službi onih, ki so prisiljeni k molku in mirovanju.

Od spoznanja k dejanju

Druga osnovna reč, ki smo si — tako se mi zdi — v njej edini, je jasno in neomajno spoznanje, da spadajo tri dejstva — narod, pripadnost k narodu in pa demokracija — k tistim najvišjim vrednotam na tem svetu, ki je vredno, da jim zvesto služi vsakdo izmed nas. Verjetno je, da je to bilo že od nekdaj naše prepričanje. A nekaterim med nami je postalo razumsko in čustveno jasno šele po dolgem razmišljanju in po velikih, često trpkih preizkušnjah na poteh, ki so nas vodile po domovini in po tujem svetu. Vsi prihajamo (če se ne motim) iz takozvanega „slovenskega katoliškega tabora“, katerega posamezni predstavniki so v preteklosti semtertja poskušali vsaj v teoriji postaviti narod na bolj nizko mesto. Tembolj je zato naše spoznanje pomembno, a obenem tudi polno posledic. Kajti od spoznanja je treba preiti k dejanju. O nujnosti, a tudi o težavnosti tega koraka si vsaj jaz ne delam nobenih iluzij.

Če si torej živo predstaviš, kaj je narod, Ti postane tudi jasno kot beli dan, da ni naroda brez politike, da narod, ki nima politike, nujno odmira, da narod, ki se odpove političnim sredstvom za svojo ohranitev in za svoj razvoj, umre. A tudi marsikaj drugega Ti bo postalo jasno, kot npr. dejstvo, da je obstoj in razvoj naroda izven posega cerkvene hierarhije kot take.

Ko pa je narod dovršen, ko je zgrajen, to se pravi: ko se popolnoma zaveda samega sebe in ko je odločen svoje občestvo obdržati tudi v bodočnosti, tedaj mora narod napeti vse sile, da ustanovi lastno družbo, da zgradi tisto juridično stavbo sil, ki najbolje jamči njeno skupnost in njegov obstoj, njegovo sedanjost in njegovo bodočnost; tedaj mora storiti vse, da se ta družba krije z njim kot občestvom; tedaj mora seči po zadnjem in najbolj vzvišenem sredstvu: tedaj mora ustanoviti svojo lastno narodno državo. Narava sama žene stvari tako in kdor se ji vdano in ponižno ne preda, ta prej ali slej izgine.

Slovenci po tem cilju teže že najmanj od leta 1848. Združena Slovenija, ki so ji jo takrat postavili za cilj, je gotovo bila mišljena kot nekaka država. Dežela Kranjska bi bila morda lahko postala zametek slovenske države. Da

do tega ni prišlo, tega je kriva najbrž predvsem nadmoč nemškega Dunaja oziroma Nemcev, ki so vladali staro Avstrijo. Nekaj je morda kriva tudi slovenska politika sama, ki je bila — in ki je deloma morala biti — v tistih letih usmerjena na male in večje dnevne pridobitve. Včasih se vprašam, ali ni morda del krivde tudi na tistih politikih, ki so bili v časih pred prvo svetovno vojno preenostransko kranjski in morda premalo vseslovenski.

Ustanovitev Slovenske Republike, ki jo je prinesla zmaga komunistične revolucije, je v tem kontekstu gotovo nek napredek z ozirom na stanje v „stari“ Jugoslaviji. Cilj Slovencev pa ostane — in sicer nujno — lastna samostojna država. Vsi Slovenci pristrčno želé ceniti in spoštovati ostale narode današnje Jugoslavije. Vsi Slovenci so edini v sklepu, da žive z vsemi sosedi v miru in sporazumu. Za vse Slovence so meje, ki do njih sega dejanska oblast vlade, ki danes sedi v Ljubljani in vlada Slovensko Republiko, deloma dobre, deloma pa vsaj znosne in torej sprejemljive. Vsi Slovenci zatrdno želé in so pripravljene, da raste in doraste slovenska državnost v duhu miru in bratstva med narodi. Ali pa se ta duh more ustvariti obdržati in ali more brez prestanka vladati, to žal ne zavisi samo od njih, in tudi tega se zavedajo. Vsekakor imajo vsi Slovenci vtis, da se bližajo točki, od katere naprej jim ne bo več mogoče prinašati žrtev na oltar tega duha, kot so velikodušno delali doslej. Nekateri mislijo, da bi bila sedanja Republika Slovenija najprimernejša izhodna stopnja k dokončni rasti. Ali je to mogoče ali ne, to zavisi — se mi zdi — predvsem od onih Slovencev, ki imajo danes oblast v rokah.

Da zaključim to poglavje, samo še to: osebno sem do dna duše prepričan — in vse izkušnje po širnem svetu me potrjujejo v tem prepričanju — da se človek ne more popolnoma razviti, da se ne more tako razviti kot sta mu narava in Bog dala, nikjer drugje kot v lastni narodni državi. Gotovo so za razvoj človeka bistvene še druge reči, a ena osnovnih je ta: lastna narodna država. Kdor pripada neki narodni manjšini, ali kdor pripada manjšinskemu narodu, ima na papirju lahko popolnoma enake pravice kot član večinskega, državnega naroda; nekaj teh pravic morda lahko tudi uživa; vseh nikoli; neka diskriminacija vedno obstaja. Te diskriminacije noben Slovenec ni več pripravljen sprejeti. In iz te diskriminacije ni druge poti kot lastna državnost. Brez nje si vedno vsaj v nekem smislu državljan druge vrste, omejen v svojem osebnem razvoju. Od Boga in narave človeku določeni integralni razvoj kriči torej po lastni narodni državi.

„Vestnik“, glasilo domobrancev in drugih rodoljubov (Bs. Aires) je v predzadnji številki svojega 25. letnika objavil zanimivo razpravo o suvereni slovenski državi. Napisal jo je že l. 1968 po sprejemu dr. Kremžarjeve spomenice „Pomen emigracije in nje organiziranja“ danes že pokojni nadškof in apostolski nuncij na Finskem in v Islandiji Jože Zabkar. Pozna priobčitev je zaradi Zabkarjeve službe razumljiva, in za aktualna še danes. Priobčujemo le nekatere odstavke s prošnjo, da jo berejo vsi, ki še oklevajo v nejasnosti in nujnosti jasnega in odločnega slovenskega političnega programa v narodnem odboru.

PODOBA KANADSKE MLADINE

Povsem naravno je, da pride do trenja med generacijami. Stara generacija je bolj ali manj ustaljena v svojih pogledih, mlada generacija pa se hoče osamosvojiti in živeti svoje življenje, ki ne bo samo odsev življenja staršev.

Čeprav je to nasprotje doživelo svoje izraze že v prejšnjih dobah [Dostojevski - "Očetje in sinovi"; "mladi" in "stari" v slovenski politiki, itd.], se je v novejši dobi pridružil še dodatni moment. Družbeni razvoj je rodil novo obdobje v osebni zgodovini človeštva. Dočim se je v prejšnji dobi otrok čez noč spremenil v delavca in so se dekleta preselila iz materine kuhinje v svojo lastno, doživlja danes mladina dolgo dobo, ko niso več otroci, pa tudi se ne odrasli [teenagers]. V industrijskih družbah jim daje na eni strani obvezno šolanje priliko, da se družijo s sovrstniki, na drugi strani pa ustvarja vedno večja zaposlitev mater izven doma večjo praznino doma. K temu se pridružuje vedno večji vpliv občevalnih sredstev, zlasti popularne glasbe, pa tudi mamil in spolne razbrzdanosti.

Na žalost ustvarja javno mnenje, ki vpliva tudi na mišljenje odraslih [večkrat podprtih z novicami o mladinskem vandalizmu], posploševanja, ki so večkrat krivična do mladine 1. ker mečejo vso mladino v en koš in ker 2. ne upoštevajo, da se mladina kot družbena skupina tudi spreminja in ni vedno enaka.

Da bi prišli do bolj sodobnega in bolj točnega poznanja današnje mladine, sta oganizirala [s finančno pomočjo Državnega tajništva] družboslovec Reginald Bibby [Leithbridge] in Don Posterski [vodja ontarijske organizacije Inter-Varsity Christian

Fellowship] študijo kanadskih mladincev po srednjih šolah v starosti od 15 do 19 let. Razdeljeno je bilo 3.530 vprašalnih pol s 333 vprašanji. Na razpolago sta bila angleško in francosko besedilo. Zajeli so 152 šol in izpolnjenih je bilo 72% vprašalnih pol.

Rezultati so pokazali, da imamo v mnogih ozirih napačne predstave o mladini in da posplošujemo mnogokrat na podlagi enkratnih skušenj. Preiskava bo nudila mnogo snovi za premišljanje tako za starše kot tudi za verske organizacije in politike. Celotna študija bo izšla aprila meseca z naslovom: The Emerging Generation - An Inside Look At Canadian Teenagers [Irwing Publ. Co., \$ 9.95]. Med podatki, ki so bili že objavljeni v časopisju, so naslednji:

Na vprasanje, kaj jim je "zelo važno", so odgovorili: 91% - prijateljstvo; 86% - biti ljubljene; 85% - svoboda; 78% - uspeh; 74% - udobno življenje; 68% - zasebnost; 65% - družinsko življenje; 58% - vzhičenje; 43% - biti sprejet od Boga; 39% - priznanje in samo 21% - popularnost.

Na vprasanje, kaj uživajo "v veliki meri", so odgovorili: 79% - prijateljstvo; 72% - glasbo; 54% - prijateljstvo drugega spola; 59% - sestanke z osebo drugega spola; 48% - stereo; 46% - mater; 44% - sport; 38% - očeta; 30% - televizijo; 28% - stare starše; 25% - brata[brate]; 24% sestro[sestre]; 22% - avto; 18% - delo; 15% - šolo; 11% - mladinske skupine in samo 9% - življenje v verskih organizacijah.

Po končani šoli pričakujejo naslednje "zelo resne" probleme: 60% - brezposelnost; 49% - zlorabo otrok in zločinstvo na sploš; 48% - nuklearno vojno; 47% - mamila; 45% - spolno nasilje; 42% - alkoholizem; 40% - samomor; 37% - gospodarstvo; 35% - onesnaženje okolja; 32% - revščino; 29% - mladinske prestopke; 22% - razporoko in rasno zapostavljanje ter po 12% - pomanjkanje kanadske edinosti ter angleško-francoske odnose. Kljub temu so bolj optimistični kot odrasli v prepričanju, da more vsakdo v Kanadi uspeti s trdim delom [70% proti 44%]. Mladina je tudi očitno pod vplivom občevalnih sredstev: pred leti je bila mnogo bolj zaskrbljena zaradi onesnaženja okolja, sedaj pa je dvignilo obširno poročanje o zlorabi otrok ta problem med najbolj pereče.

Študija bo nudila dovolj snovi za premišljanje tako staršem kot tudi šolnikom. Obe ustanovi - družina in šola - sta bili ocenjeni zelo nizko. Čeprav so vzroki za to gotovo mnogoštevilni in niso odvisni samo od družin in šol, bo verjetno varno trditi, da se niso niti družine niti šolstvo dovoljno pripravili na hitre spremembe v družbi, da bi preprečili izgubo vpliva na mladino. Upoštevati pa je tudi treba, da ni ocenjevanje mladine v tej dobi nekaj, kar se ne bo spremenilo. Ko bo ta mladina prevzela odgovornost za svoje lastne družine, bo večina zopet odkrila pomen lastnih staršev in verjetno tudi šolske izobrazbe.

Ryerson Polytechnical Institute la "Certificate in Canadian te v Torontu nudi poseben program o etničnih odnosih. Program obsega deset tečajev, ki naj bi dali dovoljno podlago vsem, ki imajo v svojem delu opravka z etnično mnogoličnostjo Kanade in vodi do spričevala "Certificate in Canadian Cross Cultural Studies". St. Michel's College ima sedaj posebno središče za preučevanje Italijanov v Kanadi. Centre for Italian-Canadian Studies vodi prof. A. Molinaro

SOVJETSKI PACIFISTI

We've got an RRSP that's right for you!

RETIREMENT SAVINGS PLANS
SOCK-IT AWAY

- ... with a Co-operative Trust RRSP
- short or long term investments at competitive interest rates
- no charges or fees

Deposit now before the March 1st deadline.
Drop in to your local Credit Union.

John E. Krek's Slovenian (Toronto) Credit Union

Member: Canada Deposit Insurance Corporation.

